

واکنش پوستی گزش کک گرهبه (*Ctenocephalides felis felis*)

در انسان: گزارش یک مورد

مقدمه: کک‌ها حشرات کوچک و خون‌خواری هستند که می‌توانند برخی از پاتوژن‌های بیماری‌زا را به انسان و حیوان منتقل کنند.

گزارش مورد: در این گزارش خانم ۲۱ ساله‌ای معرفی می‌شود که با شکایت واکنش‌های شدید پوستی در ساعد دست راست به درمانگاه مراجعه کرد. پس از معاینات اولیه، واکنش پوستی ناشی از نیش برخی از حشرات مکند خون انسان تشخیص داده شد. بعد از ۱۵ روز علائم با استفاده از کرم گیاهی موضعی (After bite) و آنتی‌هیستامین خوراکی درمان شد.

نتیجه‌گیری: افزایش آگاهی پزشکان از علائم این آفت بهداشتی به‌عنوان درمانگر می‌تواند در تسریع روند درمان کمک‌کننده باشد.

کلیدواژه‌ها: واکنش پوستی، کک گرهبه، گزارش مورد

دریافت مقاله: ۱۳۹۹/۰۹/۰۴ پذیرش مقاله: ۱۳۹۹/۱۰/۱۵

پوست و زیبایی؛ زمستان ۱۳۹۹، دوره ۱۱ (۴): ۳۱۴-۳۱۰

اسماعیل علیزاده^{۱و۲}

عباس آقایی افشار^{۲و۳}

دکتر محمدمبین گروهی^{۱و۲}

فائقه شیرمی^۴

۱. گروه بیولوژی و کنترل ناقلین، دانشکده‌ی بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران
۲. مرکز تحقیقات بیماری‌های عفونی و گرمسیری، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران
۳. مرکز تحقیقات لیشمانیوز، دانشکده‌ی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران
۴. کمیته‌ی تحقیقات دانشجویی، دانشکده‌ی بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران

نویسنده‌ی مسئول:

دکتر محمدمبین گروهی

کرمان، بزرگراه هفت باغ علوی، پردیس دانشگاه علوم پزشکی، گروه بیولوژی و کنترل ناقلین، دانشکده‌ی بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، ایران

پست الکترونیک:

amingruhi@gmail.com

تعارض منافع: اعلام نشده است

مقدمه

علاوه بر این‌ها باعث آزار و اذیت افراد با بروز علائم آلرژیک و حساسیت جلدی و حتی درماتیت می‌گردند^{۱و۲}.

کک‌ها حشراتی کوچک هستند که حدود ۱-۴ میلی‌متر طول دارند^۴. این حشرات خون‌خوار بدون بال و دارای بدنی بیضی شکل هستند که در طرفین فشرده شده است و همچنین دارای پاهای عقبی بلند و جهنده هستند^۳. تاکنون تقریباً ۲۵۷۴ گونه‌ی کک در ۱۶

کک‌ها حشرات خون‌خوار و انگل اجباری خارجی انسان، حیوان و برخی از پرندگان هستند که متعلق به راسته‌ی سیفوناپترا (Siphonaptera) می‌باشند^۱. کک‌ها یکی از مهم‌ترین دسته از آفات مهم پزشکی هستند که می‌توانند برخی از بیماری‌های باکتریایی و ریکتزیایی را به انسان و حیوانات منتقل کنند^۲. از جمله‌ی این بیماری‌ها می‌توان به طاعون، تیفوس آندمیک، تولارمی و بعضی از کرم‌های نواری (سسستودها) اشاره کرد.

ساعت محل گزش، شروع به خارش شدید کرد تا حدی که پوست زخم شد. یک روز بعد ضایعه‌ای که شامل تاول بود در ساعد دست راست بیمار به وجود آمد. تاول ایجاد شده بعد از گذشت ۲ روز ترکید. سپس ۳ روز پس از ترکیده شدن تاول زخم دردناکی همراه با سوزش بر روی پوست فرد بیمار ایجاد شد. در نهایت بعد از گذشت ۱۵ روز از گزش، علائم بهبود یافت (شکل ۱).

یافته‌های بالینی مشاهده شده در فرد بیمار در این مطالعه شامل پاپول‌ها یا وزیکول‌های شدیداً خارش‌دار خارجی بود که در نهایت این واکنش‌های پوستی بعد از ۲ هفته با نظر پزشک معالج و با استفاده از کرم (After bite) گیاهی موضعی و آنتی‌هیستامین خوراکی درمان شد.

خانه‌ی بیمار توسط یک متخصص گروه بیولوژی و کنترل ناقلین بیماری‌ها بازدید شد و تعدادی از حشرات در اطراف محل مشاهده شدند. سپس نمونه‌ها جمع‌آوری و به گروه بیولوژی و کنترل ناقلین

خانواده در دنیا گزارش شده است که تعداد کمی از آن‌ها در نزدیکی انسان وجود دارند^۱. به‌طور کلی سه گونه از کک‌ها دارای اهمیت بهداشتی و پزشکی برای انسان هستند که عبارتند از: کک انسان، کک سگ و گربه و کک موش^۴. در این مقاله موردی، واکنش‌های شدید پوستی ناشی از گزش کک گربه را در ایران گزارش می‌کنیم.

گزارش مورد

بیمار یک زن ۲۱ ساله بود که یک روز بعد از بازگشت از کوهستان دچار واکنش‌های شدید پوستی در ساعد دست راست گردید. فرد بیمار پس از خارش شدید در ناحیه‌ی ساعد در فروردین ماه سال ۱۳۹۹ به درمانگاه مراجعه کرد. پزشک در معاینات اولیه این علائم را به‌عنوان واکنش پوستی ناشی از نیش برخی از حشرات مزاحم خون‌خوار تشخیص داد.

به‌طور کلی گزش کک در ابتدا هیچ علائم ظاهری به‌جز خارش خفیف بر روی دست نداشت، بعد از چند

شکل ۱: واکنش‌های پوستی ناشی از گزش کک، از روز ۱ تا ۱۵ بعد از گزش

بیماری‌ها، دانشکده‌ی بهداشت دانشگاه علوم پزشکی کرمان آورده شدند تا با کمک کلید تشخیص معتبر و با استفاده از استریومیکروسکوپ شناسایی شوند. پس از شناسایی‌های صورت گرفته توسط متخصص گروه بیولوژی و کنترل ناقلین بیماری‌ها، نمونه‌ی حشرات جمع‌آوری شده گونه‌ی کک گربه (Siphonaptera: *Ctenocephalides felis Pulicidae*) *felis* داده شد (شکل ۲).

بحث

کک‌ها به‌عنوان یکی از مهم‌ترین آفات شهری شناخته می‌شوند که گونه‌های مختلفی دارند. برخی از گونه‌های این گروه از بندپایان در نزدیک محیط‌های انسانی از جمله طویله‌ها و مرغداری‌ها وجود دارند. به‌طور کلی نگرانی‌های جهانی در مورد کک‌ها به‌دلیل ناقل بودن آن‌ها وجود دارد^{۱،۴}. هم‌چنین کک‌ها باعث گزش می‌شوند که واکنش‌های ایمنی بدن افراد و در نتیجه ضایعات بالینی نسبت به گزش کک متفاوت است. کک گربه به‌عنوان یکی از مهم‌ترین اکتوپارازیت‌های گربه و سگ در دنیا محسوب می‌شود^۱. گزش ناشی از کک‌ها علاوه بر علائم پوستی مثل خارش و پاپول ممکن است باعث عفونت‌های پوستی ثانویه شود. تا به حال گزارش‌های زیادی مبنی بر ایجاد علائم پوستی ناشی از کک‌ها در دنیا ثبت شده است.

در مطالعه‌ی نور حیاتی و همکاران در سال ۲۰۰۲، بشورات ماکول پاپولار (Maculopapular) ناشی از گزش کک گربه را در بین دانشجویان گزارش کردند^۵. هم‌چنین Chin و همکاران در سال ۲۰۱۰ آلودگی دانشجویان را به کک گربه در کوالالامپور مالزی گزارش کردند^۶. Fular و همکاران نیز در سال ۲۰۲۰ پاپول‌های کوچک خارجی ناشی از کک گربه را در یک خانواده در هند گزارش کردند^۱. شواهد بالینی در مطالعه‌ی حاضر نشان می‌دهد که فرد مورد گزش کک دارای حساسیت بالایی نسبت به بزاق کک بوده که منجر به تاول‌های شدید پوستی شده است. گرچه مرگ و میر ناشی از وجود کک در دنیا کم گزارش شده است اما Yeruham و همکاران در سال ۱۹۸۹ گزارشی از کم‌خونی شدید و درنهایت مرگ را در یک جوان در سرزمین‌های اشغالی ثبت کردند^۷.

به‌طور کلی درمان آلرژیک پوستی توسط کک‌ها با استفاده از کورتیکواستروئید و آنتی‌هیستامین خوراکی بعد از چند روز برطرف می‌شود. در صورت داشتن حساسیت بالا یا علائم بالینی شدید حتماً باید تحت مراقبت‌های پزشکی بیشتر قرار گیرد. با توجه به اینکه این گروه از آفات مهم پزشکی در کشور ایران زیست می‌کنند، جهت پیشگیری و کنترل آلودگی این آفت خون‌خوار بهداشتی نیاز به افزایش آگاهی و دانش عمومی در افراد معرض خطر در جامعه به‌منظور

شکل ۲: گونه‌ی کک مشاهده شده در محیط

متخصصان درمانگر می‌توانند در تسریع روند درمان کمک‌کننده باشند.

کاهش ارتباط انسان با آن‌ها لازم است. علاوه بر این‌ها افزایش آگاهی بین پزشکان به‌ویژه جامعه‌ی درماتولوژیست‌ها از علائم این آفت بهداشتی به‌عنوان

References

1. Fular A, Nagar G, Shakya M, et al. Infestation of *Ctenocephalides felis orientis* and *Ctenocephalides felis felis* in human-a case report. *Int J Trop Insect Sci.* 2020; 40: 651-6.
2. Larry SR, Janovy J. *Foundations of parasitology.* New York: McGraw Hill companies. 2006.
3. Bitam I, Dittmar K, Parola P, et al. Fleas and flea-borne diseases. *Int J Infect Dis.* 2010; 14(8): e667-e76.
4. Rozendaal JA. *Vector control: methods for use by individuals and communities: World Health Organization;* 1997.
5. NoorHayati M, Jeffery J, Anisah N, et al. Maculopapular rashes caused by cat flea, *Ctenocephalides felis* (Siphonaptera: Pulicidae) bites in a university student. *Trop Biomed.* 2002; 19: 131-43.
6. Chin HC, Ahmad NW, Lim LH, et al. Infestation with the cat flea, *Ctenocephalides felis felis* (Siphonaptera: Pulicidae) among students in Kuala Lumpur, Malaysia. *Southeast Asian J Trop Med Public Health.* 2010; 41(6): 1331-4.
7. Yeruham I, Rosen S, Hadani A. Mortality in calves, lambs and kids caused by severe infestation with the cat flea *Ctenocephalides felis felis* (Bouché, 1835) in Israel. *Vet Parasitol.* 1989; 30(4): 351-6.

Cutaneous reaction due to ctenocephalides felis felis: a case report

Esmail Alizadeh^{1,2}
 Abbas Aghaei Afshar^{2,3}
 Mohammad Amin Gorouhi, MD^{1,2}
 Faeghe Shiri⁴

1. Department of Vector Biology and Control, School of Public Health, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran
2. Research Center of Tropical and Infectious Diseases, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran
3. Leishmaniasis Research Center, School of Medicine, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran
4. Student Research Committee, School of Public Health, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran

Introduction: Fleas are small, blood-sucking insects that can transmit some pathogens to human and animals.

Case Report: This paper presents a 21-year-old woman with severe skin reactions in her right forearm. After initial examinations, the symptoms were recognized as skin reaction caused by the bite of some human blood-sucking insects. Finally, after 15 days of flea bites, the symptoms were treated with topical after bite cream and oral antihistamines. In order to prevent and control the infestation of this blood-sucking pest, public awareness should be increased specially in at risk populations.

Conclusion: Increasing awareness among physicians, about the symptoms of this health pest can help to accelerate treatment process.

Keywords: cutaneous reactions, cat flea, case report

Received: Nov 29, 2020   Accepted: Dec 31, 2020

Dermatology and Cosmetic 2020; 11 (4): 310-314

Corresponding Author:
 Mohammad Amin Gorouhi, MD
 Haftbagh Alavi Highway, Medical University Campus, Department of Vector Biology and Control, School of Public Health, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran
 Email: amingruhi@gmail.com

Conflict of interest: None to declare